

Kurzusleírás (tematika)

Kurzus neve: Társadalmi és pszichológiai stúdiók/2 B /Sorozatok szerint a világ				
A kurzus oktatója, elérhetősége: Antalóczy Tímea, PhD				
Kód: B-AE-501	Tantervi hely: ES BA	Javasolt félév: 2020 őszi	Kredit: 5	Tanóraszám: 25 Egyéni hallgatói munkaóra: 50
Kapcsolt kódok: B-AE-501, Társadalmi és pszichológiai stúdiók 1.	Típus: szeminárium	Szab.vál-ként felvehető-e? igen, BA 2-3	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek: A kurzus nyelve: magyar	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok): A kurzust az Elméleti Intézet hirdeti meg tervező szakos BA hallgatók számára.				
A kurzus célja és alapelvei: Népszerű sorozatok által felvetett aktuális társadalmi kérdések, problémák elemzése, feltárása a cél. A sorozat műfaja izgalmas intellektuális viták homlokterében áll évtizedek óta. Ellenérzéseket váltanak ki a kulturális elit képviselői körében, azonban tagadhatatlanul fontos szerepet töltenek be ma is a populáris kultúra fogyasztóinak körében. „A 21. század uralkodó műfaja már a sorozat.” (Tokarczuk 2019) Az olyan populáris „kulturikonok”, mint például a Dallas vagy a Maffiózók - hogy csak két Magyarországon is népszerű sorozatot említsünk - évtizedek óta érdekes indikátorai és egyben forrásai is azoknak az igényeknek, amelyek hatalmas nézettségük hátterében állnak. A nyolcvanas évektől a legutóbbi időkig az az út, amit a tv sorozatok globális történetében bejárunk. A kreatív média ipar szociológiája mára a szociológiai vizsgálódások jelentős irányává fejlődött, hiszen a sorozatokon keresztül izgalmas szempontokat tárhatunk fel a egyes társadalmak vonatkozásában. A sorozatok nézettsége világszerte hatalmas, még ma is, amikor azt tapasztaljuk, hogy az új médiumok a televízió szerepét nyilvánvalóan csökkentik. Ugyanakkor a vizsgálatok azt mutatják, hogy a sorozatokat az interneten is követik a nézők és a sorozatok előállítására továbbra is egyre komolyabb pénzeket és kreatív erőforrásokat szánnak. Többek között azt vizsgáljuk, hogy milyen módon tekinthetünk rájuk - a szociológia tárgyául alkalmas – tükrökként az adott társadalmak vonatkozásában. Mely témák azok, amelyek inspirálják az alkotókat vagy éppen amelyek leginkább napjainkban. Külön figyelmet fordítunk a legutóbbi időkben bemutatott, erős társadalmi kritikai attitűddel bíró sorozatok vizsgálatára is. Kurzusunk keretében – a vizsgált sorozatok (pl.: A szolgálólány meséje, Aranyélet, Csernobil, stb.) által felvetett jelenségek, problémák kapcsán - az elmúlt évtizedek társadalmi, gazdasági, kulturális változásaira fókuszálunk. A sorozatok száma miatt megkeressük a csoport számára közös nevezőket. A rendszeresen, óráról órára kijelölt irodalmakat - melyek különféle szempontok szerint elemzik a műfajt - közösen dolgozzuk fel. <i>A sorozattémák, melyet a hallgatók javaslatai alapján közösen kiválasztunk társadalmilag elkötelezett, igényes elemzése a jelenünket meghatározó kérdéseknek.</i>				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák): <ul style="list-style-type: none">• A hallgatók analitikus képességének fejlesztése a kutatási feladatokon keresztül.• A kurzus számos példán keresztül elemzi és dolgozza fel a témakörét, így fejlesztve a hallgatók látásmódját.• A munka interdiszciplináris csapatmunka keretében folyik.• A sorozat műfajának sajátosságaival, szakértőivel való megismerkedés.• Prezentációs képességek fejlesztése.				
A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák: <ol style="list-style-type: none">1. Alapfogalmak, módszerek a kultúrakutatásban. Szociológiai elméletek a sorozatokról és szerepükről,2. Korkép. Az ábrázolt világ legfontosabb jellemzői; Társadalomkép, kulturális sajátosságok, világnézeti és társadalmi kérdések, aktuális problémák, megoldási kísérletek, reflexiók a korra, amelyben a sorozat keletkezett, legfőbb üzenetei; Közszolgálati szerep;3. Műfaj. Eredettörténet, Fejlődéstörténet; A film alapjául szolgáló írásos anyagok; Alaptörténet, tartalom, történetvezetés, tematikus évadok, epizódok;4. Alkotók, Rendezők, Színészek, Celebek; Gyártó, Forgalmazó céljai, szerepei, Közvetítő csatornák;5. Karakterek. Megjelenített és hiányzó társadalmi csoportok. Közvetlen/közvetett mintaadás;6. Design, látványelemek, régi-új technológiák; Hang, zene, képi világ;				

7. **Közönség**, célcsoport; A sorozat fogadtatása, hatása, ennek kimutatható jelei; Díjak, kritikák és minden egyéb, ami releváns információt hordoz; A sorozat a szakmai és a laikus vélemények tükrében; Interaktív felületek (fórumok, website-ok, stb.);
8. **Szakirodalmi bázis feltérképezése**

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

A kurzus menete, az egyes foglalkozások jellege és ütemezésük (több tanár esetén akár a tanári közreműködés megosztását is jelezve):

A kurzus óráin elméleti és gyakorlati feladatok váltják egymást. A tartalom egy részét irányított módon ugyan, de a diákok szolgáltatják kutatói munkájuk eredményeként. Ezek a tartalmak kerülnek közösen feldolgozásra és értékelésre. A hallgatók hol csoportokban, hol egyénekként dolgoznak. Minden órán előre megadott keretek között prezentál(hat)nak a 2 fős csapatok. Az egyes órákra az előző órán kijelölt, a témához kapcsolódó szöveg ismerete kötelezően ajánlott.

A hallgatók tennivalói, feladatai:

A kurzus hallgatói az első óra keretében megismerkednek a kurzus felépítésével. 2 fős csapatok alakulnak. A csapatok egy szabadon választott, számukra fontos sorozattémát elemeznek a téma szakirodalmára, illetve annak sorozatbeli megjelenítésére támaszkodva. Eredményeiket a félév során előre egyeztetett időpontban prezentálják a csoport számára. Minden csapat a saját témához kapcsolódóan ún. fogalomtárát szerkeszt, amelynek alapján minden csoporttag fel tud készülni a választott témából az órai diskurzus kialakulásának érdekében.

A tanulás környezete: (pl. tanterem, stúdió, műterem, külső helyszín, online, vállalati gyakorlat stb.)

A kurzus az egyetemen (székkal, asztallal, projectorral/monitorral ellátott lehetőség szerint vetítésre alkalmasabb) tanteremben valósul meg.

Értékelés:

(Több tanár és tanáronként külön értékelés esetén tanáronként megbontva)

Teljesítendő követelmények:

- Rendszeres, aktív, a közösséget inspiráló részvétel az órákon és az ehhez kapcsolódó munkában
- A részteljesítésekhez kapcsolódó dokumentumok folyamatos és határidőre való elkészítése
- A konzultálás során megbeszéltek figyelembevétele a munkában
- A félévzáró anyagok prezentálása

Értékelés módja: (milyen módszerekkel zajlik az értékelés {teszt, szóbeli felelet, gyakorlati demonstráció stb.})

Az értékelés a prezentáció, a beküldendő részfeladatok (fogalomtár) minőségéből és az órai munka ötvözetéből adódik össze.

Az értékelés szempontjai (mi mindent veszünk figyelembe az értékelésben):

- órai munka: aktív jelenlét, hozzászólások minősége, házi feladatok elvégzése, aktív projekt munka, részfeladatok minősége
- írásbeli: a kurzus alapfogalmait, kulcsszavait használva tartalmas és releváns munka készítése, az ún. fogalomtár folyamatos szerkesztése
- prezentáció: az elvégzett kutatás mélysége, formai és nyelvi világa

Az érdemjegy kiszámítása (az egyes értékelt követelmények eredménye hogyan jelenik meg a végső érdemjegyben? {pl. arányok, pontok, súlyok}):

Órai részvétel 40% Írásbeli: 40% Prezentáció: 20% A szeminárium és az előadás értékelése együttesen zajlik. A tantárgy teljesítéséhez mindkét részből érvényes elégtelentől különböző osztályzattal kell rendelkeznie a hallgatónak. Amennyiben a hallgató a tantárgy bármely részéből elégtelen osztályzatot szerez, vagy egyik részét nem teljesíti az egész tantárgy ismétlése szükséges. A tantárgy végső érdemjegyének megállapítása a két kurzus eredményének egyszerű számtani átlagolásával történik, tört szám esetén a szemináriumra kapott eredmény alapján történik a kerekítés.

Kötelező irodalom:

- Antalóczy Tímea (2001) A szappanoperák genezise és analízise I-II. Médiakutató. nyár és ősz
- Bajomi Lázár Péter (2004) Média és társadalom. Budapest: Antenna.
- Ang, Ien (1995) A Dallas és a tömegkultúra ideológiája. In: Replika 1995. június (201- 214.)
- Gayer Zoltán (2005) A befogadás útjain. A nézői előfeltevések szerepe a sorozatok élvezetében. Médiakutató. tél
- Heller Ágnes (1991) Columbo titkai. Kritika. (28-31.)
- Hermann Mónika (2010) „The son of a bitch is the best doctor we have” A politikai korrektség kiforgatott diskurzusa a Doktor House című sorozatban a zsenikultusz, a detektívregény és a populáris kultúra metszéspontjában. Médiakutató tavasz (7-16).
- Kupi Krisztina (2011) Ambivalens narratívák a transzplantáció tárgyalásában. A szervátültetés témájának megjelenítése a Grace Klinika című kórházsorozatba. Médiakutató. 2011 nyár
- Laborczy Dóra (2010) A vallási élet posztmodern formái a Miért éppen Alaszka című sorozat bemutatásán keresztül. Médiakutató. 2010 ősz (57-69).
- McQuail, Denis (2003) A tömegkommunikáció elmélete. Budapest: Osiris, 14. fejezet (288-308.)
- Puránszky Judit (2014) A média testképre gyakorolt hatása a fiatal felnőtt nők körében. Médiakutató. 2014. ősz.
- Sumser, John (1999) Erkölc és társadalmi rend a tévé krimikben. Replika 35. (55-76.)

Ajánlott irodalom:

- Allen, Robert C. (1985) Speaking of Soap Operas. The University of North Carolina Press. Chapel Hill.
- Anderson, Benedict (2006) Elképzelt közösségek. Budapest. L Harmattan & Atelier.
- Antalóczy Tímea (2006) Szomszédok közt. Budapest: PrintXBudavár.
- Bauman, Zygmunt (2002) Globalizáció. A társadalmi következmények. Szeged: Szukits
- Gayer Zoltán (2000) Szappanoperák. Médiakutató. ősz.
- György Péter (1998) Digitális éden. Budapest: Magvető.
- Giddens, Anthony (2008) Szociológia. Budapest: Osiris.
- Hankiss Elemér (2014) Az emberi kaland. Budapest: Helikon.
- Hansági Ágnes (2009) A mediális környezet hatása az elsődleges kanonizációra. A Jókai regények folytatásos közlése a Pesti Naplóban (1851-1857) In: Irodalomtörténet 2009/3. (291-317.)
- Jameson, Fredric (1998) A posztmodern, avagy a késői kapitalizmus kulturális logikája. Bp: Józsvöveg.
- Pál Ferenc (1998) A jövő regénye a telenovela? In: Filmkultúra
- Rajna Marcell Dr House a sebzett gyógyító jungianus elemzése <https://mindsetpszichologia.hu/2018/10/01/dr-house-a-sebzett-gyogyito-jungianus-elemzese-i-resz/>
- Sohn, Amy (2004) Sex and The City: Kiss and tell. Gallery Books USA.
- Soós Zsuzsanna (2003) Hogyan főzzünk szappanoperát? Médiakutató: tél.
- Voloncs Mónika (2010) „Rólunk szól” A Szabó család, mint a kádári Magyarország kordokumentuma. Médiakutató: tavasz (17-38)

- Az Eszmélet című folyóirat Tematikus számának vonatkozó tanulmányai. Eszmélet 35.1997. ősz
- <http://filmitesz.blog.hu>
- A Metropolis Tematikus száma: Kortárs amerikai sorozatok 2008. 4.

Egyéb információk:

Tervezett létszám 20 fő.

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:

- teljeskörű beszámítás/elismerés lehetséges
- részleges beszámítás/elismerés lehetséges
- nincs lehetőség elismerésre/beszámításra

Tanórán kívüli konzultációs időpont: a kurzus előtt vagy után, illetve a fogadóórán: kedd 15.10-16.40, amelyekhez előzetes – min. előtte lévő napon történő - bejelentkezés szükséges. Helyszíne: előzetes egyeztetés szerint. Kapcsolatfelvétel módja: e-mail.

